

Geïntegreerde bestrijding trips blijft uitdagend

Een goed begin is het halve werk. De keuze voor een ras dat minder gevoelig is voor trips heeft dan ook vaak de grootste impact op het eindresultaat, zo blijkt. Andere maatregelen schieten vaak nog tekort in de tripsbestrijding. Maar met een groeizaam gewas sta je alvast sterker. De rol van natuurlijke vijanden, zoals roofwantsen en rooftripsen, en hun potentieel moet nog verder worden uitgespit.

Het LA-traject 'IPMTrips' is aan zijn derde jaar bezig. De noodzaak van het onderzoek in dit project werd afgelopen seizoen nog maar eens duidelijk. Door de droge en warme omstandigheden ondervonden veel telers problemen; in het geval van prei, uien of sluit- en spruitkool was trips daar één van. Binnen het project hebben we dan ook allerlei maatregelen bekeken om trips aan te pakken op diverse fronten: evaluatie van enkele (alternatieve) middelen tegen trips, alsook irrigatie, rassenkeuze en natuurlijke vijanden. Tripsbeheersing zal immers een grote uitdaging blijven, waarop we ons goed willen voorbereiden.

Rassenkeuze cruciaal om tripsschade te beperken

De afgelopen jaren was het duidelijk dat de beschikbare middelen om trips curatief aan te pakken vaak tekortschoten. Zowel het aantal beschikbare erkende tripsmiddelen als het aantal erkende toepassingen zijn zeer beperkt. Daarom kijken we ook naar mogelijke preventieve maatregelen. Daarbij is rasgevoeligheid de meest voor de hand liggende. Zo kan er voor prei en sluitkool gesteund worden op jarenlang onderzoek. Voor andere teelten (zoals uien) zit dit onderzoek nog in de beginfase.

Uit de ervaringen van de voorbije vijf seizoenen blijkt duidelijk dat met een beredeneerde rassenkeuze de grootste reductie in tripsschade kan worden bereikt (links: gevoelig ras; rechts: sterk ras).

Als we terugkijken naar de afgelopen vijf seizoenen, waarvan enkele met grote tripsschade, dan is duidelijk dat met een beredeneerde rassenkeuze de grootste reductie in tripsschade kan worden bereikt. Afgelopen jaar was nog een opvallende nieuwigheid te zien in de irrigatieproeven: de sterkere preirassen presteerden nog beter tegen trips wanneer ze werden geïrrigeerd. Dat was niet het geval voor de tripsgevoelige rassen. We volgen dit effect van de irrigatie ook komend seizoen verder op.

Groei in het gewas belangrijk voor efficiëntie tripsmiddelen

In het artikel 'Tabakstrips houdt van warme zomers' (Proeftuinnieuws 4 van 24 februari 2023), kwam al naar voor dat de tripsproblematiek sterk weersafhankelijk is. Uit ervaring weten we dat de bestrijding altijd het meest efficiënt is in een gezond en groeizaam gewas. Met irrigatie kan je zorgen voor een meer continue groei. In proeven wilden we dan ook de impact van deze watergift op de tripsschade nagaan.

In 2022 werden zowel op het PSKW als op het PCG waarnemingen uitgevoerd in irrigatieproeven in prei. We trachtten hierbij na te gaan welke irrigatietechniek de meeste impact had. Daaruit bleek dat er voor het ras dat in deze proeven werd aangeplant geen significante impact was van de irrigatie op de tripsschade. Bovenberegening kon de schadevorming vertragen in het begin, maar uiteindelijk konden noch druppelirrigatie noch bovenberegening de schade significant reduceren ten opzichte van onberegende prei. Hoewel we dit effect dus nog niet effectief konden aantonen in veldproeven, weten we uit de praktijk wel dat groeizame planten weerbaarder zijn en minder schade ondervinden. De planten hebben minder stress en ook de toegepaste middelen worden beter opgenomen en zullen daarom effectiever zijn.

Alternatieve middelen werken vaak onvoldoende

Naast teelttechnische maatregelen gingen we ook op zoek naar potentieel interessante producten om in het veld te kunnen inzetten tegen trips. Daarbij keken we naar biologische middelen, alsook middelen met een alternatieve werking (plantversterkend, fysische barrière ...). Hierbij bouwden we verder op de ervaringen opgedaan in de proeven van 2021. Naast solotoepassingen pasten we in 2022 ook geïntegreerde schema's toe, zodanig dat we de

Uit een uitgebreide monitoring in preivelden tijdens het voorbije jaar bleek dat vooral roofofwantsen (*Orius*) (links) en roofteripsen (*Aeolotrips*) (rechts) van nature voorkomen. Op biologische velden was de tripsdruk lager en de populatie nuttigen groter.

werking van de middelen ook nog individueel konden vergelijken. Dat deden we in prei, uien en sluitkool.

Op het proefperceel met uien was de tripsdruk zeer hoog, dat kwam door de droge weersomstandigheden en een preiperceel vlakbij. Enkele trends waren zeer duidelijk zichtbaar. Schema's met Ultor konden de tripsschade duidelijk het best reduceren, waarbij olie-achtige adjuvanten een duidelijke weerwaarde hadden. Dankzij deze toevoeging kunnen de middelen immers makkelijker door de dikke waslaag worden opgenomen. Een erkend schema (Tracer, Vertimec) zonder Ultor, kon de schade ook reduceren, vooral als lokstoffen werden toegevoegd. De andere (alternatieve) middelen leverden weinig tot geen meerwaarde op.

Ook in prei kon een beperkt effect van enkele alternatieve middelen in een bestrijdings-schema worden aangetoond. Alternatieve middelen zouden een mooie aanvulling kunnen zijn om het beperkt aantal erkende toepassingen van gewasbeschermingsmiddelen aan te vullen, maar de werkzaamheid is duidelijk veel minder dan de chemische referenties. Of de gemaakte kosten voor zulke behandelingen in verhouding staan met het te verwachten bestrijdingseffect blijft de vraag.

Bij Inagro werd een proef aangelegd in sluitkool. Ook hier was de tripsdruk zeer hoog, vooral in augustus en september. De meeste solotoepassingen en schema's waren in staat om de schade van trips te beperken. De solotoepassing met Ultor en het schema met proefmiddelen scoorden in deze proef het best. Deze toepassingen gaven kolen met de minste tripsschade.

Vooraf roofofwantsen en roofteripsen komen van nature voor

Een laatste belangrijk luik binnen dit project omvat het onderzoek naar het potentieel van natuurlijke vijanden tegen trips. In serreteelten wordt trips effectief bestreden door het uitzetten van natuurlijke vijanden, in openluchtteelten is hierover nog maar weinig kennis opgebouwd.

We bekijken dit aspect op verschillende manieren: door staalnames en observaties in het veld, het stimuleren van populaties nuttigen via bankerplanten en het screenen van commercieel beschikbare nuttigen om uit te zetten in het veld. Dat er verschillende natuurlijke vijanden actief zijn tegen trips was al langer geweten. Roofteripsen, roofofwantsen en gaasvliegen zijn frequent waar te nemen in perceelen met trips.

Uitgebreide monitoring in preivelden tijdens het voorbije jaar leerde ons dat vooral roofofwantsen (*Orius*) en roofteripsen (*Aeolotrips*) van nature op onze velden voorkomen. Daarbij zien we dat de biodiversiteit op biologische velden duidelijk groter is. Hun aanwezigheid in het gewas kent hetzelfde verloop als de trips-tellingen, wat erop wijst dat ze zich voeden met deze plaag. Maar hun populatie groeit trager dan de plaag en de nuttigen komen vaak ook pas in het veld voor zodra de tripspopulatie eigenlijk al te groot is om de schade in te perken. De ontwikkelingscyclus van de tabakstrips verloopt onder optimale omstandigheden (geen regen en ongeveer 25°C) dan ook zeer snel, te snel voor nuttigen om bij te houden. Daarom willen we nagaan of we de populatie nuttigen kunnen stimuleren en we ze al dan niet een voorsprong kunnen geven door hen uit te zetten of te voederen. We zullen dit het komende teeltseizoen verder onderzoeken in de verschillende teelten, zowel in veldproeven als in kooiproeven. Daarbij trachten we ook rekening te houden met nevenwerkingen van zowel toegepaste insecticiden als andere middelen op deze nuttigen.

L. Lippens

PCG, Kruishoutem

L. Verbruggen & R. De Vis

Proefstation voor de Groenteteelt, Sint-Katelijne-Waver

E. Formesyn & F. Temmerman

Inagro, Rumbek-Beitem

N. Ebrahimi, J. Bonte & J. Witters

ILVO - Eenheid Plant, Merelbeke

Dit onderzoek werd uitgevoerd in het kader van het LA-traject 'IPMTrips: Geïntegreerde beheersing van de bladtrips *Thrips tabaci* in openluchtgroenten', met steun van het Agentschap Innoveren & Ondernemen.